SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1172

av Mats Sander (M)

Översyn av Sveriges vildsvinsförvaltning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga en översyn av Sveriges långsiktiga inriktning för vildsvinsförvaltningen mot bakgrund av risken för afrikansk svinpest, de samhällsekonomiska konsekvenserna och erfarenheterna från Danmark och Norge, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

År 1987 beslutade riksdagen att vildsvinet åter skulle få vara en del av den svenska faunan. Stammen var då liten och bedömningen var att den skulle kunna hållas under kontroll genom jakt.

Nästan 40 år senare ser verkligheten annorlunda ut. Vildsvinen har spridit sig över stora delar av landet. De orsakar betydande skador inom jordbruket, är inblandade i trafikolyckor och medför stora kostnader. Till detta kommer risken för afrikansk svinpest.

Utbrottet i Västmanland 2023 visade hur allvarliga följderna kan bli. Trots att smittan aldrig nådde någon tamgrisbesättning krävdes omfattande insatser och restriktioner. Enligt AgriFood Economics Centre uppgick de samhällskostnader som gått att beräkna till 151 miljoner kronor. Sommaren 2026 påvisades afrikansk svinpest för första gången hos vildsvin i Finland. Smittan finns alltså i vårt närområde.

Vad skulle hända om ett liknande utbrott inträffade i Skåne?

Skåne är ett av landets viktigaste områden för grisproduktion. Här finns stora besättningar, slakterier och livsmedelsföretag. Ett utbrott i närheten av dessa verksamheter skulle kunna få mycket allvarliga följder. Beroende på var smittan upptäcks och vilka restriktioner som införs kan även andra företag, besöksnäringen, transporter, kollektivtrafiken och arbetspendlingen påverkas. Det skulle drabba långt fler än grisbönderna.

Våra grannländer har valt en annan väg. Danmark tillåter ingen etablerad frilevande vildsvinsstam och har bland annat byggt ett stängsel längs gränsen mot Tyskland. Norge har som mål att utrota sin frilevande vildsvinsstam. I båda länderna väger risken för afrikansk svinpest och skadorna på jordbruket tungt.

Varför gör Sverige en annan bedömning?

Den svenska stammen är betydligt större och förutsättningarna skiljer sig åt. Men det är inget skäl att låta bli att pröva vår egen politik.

Vildsvinet har ett värde som jaktbart vilt och som livsmedelsresurs. Det har också historiskt tillhört den svenska faunan. Sveriges jägare gör ett omfattande arbete med att hålla stammen nere och begränsa skadorna. Deras kunskap och erfarenheter är viktiga och kommer att behövas även framöver.

Jägarna gör sitt jobb. Det är politiken från 1987 som behöver prövas.

Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag tagit fram förslag för en effektivare vildsvinsförvaltning. Bland annat föreslås bättre lokal samverkan för att öka jakten där stammen behöver minska. Myndigheten har också utvecklat metoder för att uppskatta antalet vildsvin. Men uppdraget syftade inte till att ompröva Sveriges grundläggande vägval från 1987.

En översyn bör göras tillsammans med jägare, markägare, lantbrukare och berörda myndigheter. Hänsyn måste tas till skillnaderna mellan olika delar av landet, inte minst till områden som Skåne där en omfattande grisproduktion finns nära tätbefolkade områden och viktig infrastruktur.

Jag föreslår inte att vi på förhand ska bestämma hur stor vildsvinsstammen ska vara eller hur jakten ska bedrivas.

Frågan är vilka risker vi är beredda att ta och vad vi vill skydda.

Det är dags att se över de bedömningar som gjordes för snart 40 år sedan.

Mats Sander (M)